

به ههشتی حه مە ی حاجی ئەحمەدی هاو بیڕم

مولازم محەمەد

حه مەرەشید هەرەس

Hemereshid.heres@yahoo.ca

ناوەراستی شەستهکانی سەدە ی رابوردوو، له پۆلی پینجی دواناوەندی بووین، ئەو کاتانه هیشتا پۆلی شەشەم زیاد نەکرابوو، بەنده له دواناوەندی وەتەن ئەمخویند و ئەندامی لیژنە ی قوتابخانە ی یه کیتی قوتابیانی کوردوستان بووم، (بالی مەکتەبی سیاسی پارتی). له ریکخستنی قوتابیانهوه ئامۆژگاریهه کمان بۆ هات، که به هیچ جوړیک له دلشاد مەریوانی و حەمە ی حاجی ئەحمەد هەر وه ها چەند که سێکی تر نزیک نەبینهوه، چونکه ئەوانه کارێکن ئەو کاتەش به کارێکیان ئەووت کوردکوژە. منیش دوو خۆشهویسترین هاوڕێم ئەو دووانه بوون و هەر ئەو کاتە زانیم بهتایبەتی مەبەستیان منە، ئەو کاتە کاکە دلشادم سێچوار سال بوو ئەناسی بهلام حەمە گیان له منالیهوه هاوڕێ بووین، کاک دلشادیشم به هۆی حەمەوه ناسی. حەمە له پۆلهکه ی من بوو، بهلام دلشاد ئەوکاتە سالیکی له دوامانهوه بوو، تا ئەو کاتەش نەمئەزانی ئەوانه کارێکن و باوهری نەتهوی کۆی کردوونهتهوه. بیگومان من گویم به ئامۆژگاریهه که نەدا، رۆژانه له گەل حەمە گیان به یه که وه ئەهاتینهوه بۆ ماله وه، بهلام ئەمویست بزانی حەمە بۆ کارێکه و چۆن له م بیروباوهرپهوه ئالاه. دوا ی ماوهیهکی که م پاش تهواو بوونی وانەکانمان به یه که وه به رهه ماله ئەهاتینهوه، له ریگا به حەمە م وت: که پۆلی پینجمان تهواو کرد ئەچیتە چ کولیهیهک؟ وتی کولیهی سەربازی. به منی وت: ئە ی تۆ؟ منیش وتم کولیهی شورته، حەز ئەکه م بيم به معاون. وتی شەرم ناکهیت؟ ئەتهوئیت ببیت به پیاوی حوکمەت دژی نەتهوه کهت؟! وتم ئە ی تۆ بۆ ئەبیت به زابت، جیاوازی زابت و معاون چیه؟ وتی کوپری باش خۆ من نابم به زابتی حوکمەت، که تهواوم کرد ئەچمه دهره وه و وهک کادریکی سەربازی سوپایهک بۆ کورد دروست

ئەكەم، وتم: ئەى ئەو نى پېشمەرگە ھەيە، ئەو سوپاي كورد نىيە؟ وتى راستە بەلام ئەوانە سوپاي حيزبن، من ئەلئيم سوپايەكى نەتەوھىيى بۆ كورد، خەلك ھەموو شوپن حيزب ناكەون، بەلام شوپن نەتەوھەكەيان ئەكەون، حيزبەكان قوتابخانەى براىەتى كورد و ەەرەبن ئەو براىەتییە درۆيەى ئەمكات بە قوربانى بۆ ئەو زەعیم سدیقى كە دوینى وىستى ھەر ھەموومان بكوژیت، خۆ بە چاوى خۆت دیت. ھىچم نەووت بیدەنگ ئەرۆشتین، وەك جاران گالتەو بەزمەكەشمان نەما، بە بیدەنگى تا دوكانەكەى باوكى، لەوئ وتى من ئەچمە دوكان ئەى تۆ؟ منیش وتم ھەمە گيان مېشك زۆر بزۆ بوو، تا مالاو ە ئەبیت قسەكانت لئك بەدەمەو ە. دەستى كرد بە پئكەنن و وتى بەینى ھەردووكان بېت، زۆرم خۆش ئەوئیت بۆیە بە راشكاوى قسەم بۆ كردیت. جیمھئشت و ھەر لئك ئەدايەو، تا گەیشتمە ئەو برۆايەى ھەمە گيان راست ئەكات، ئەگەر پېشمەرگە بن بۆ لەگەل یەكتر شەر ئەكەن؟ پېشمەرگە بۆ لەتەك ھوكمەتا فیشەك ئەئیت بە براكەيەو؟ ئەگەر كوردایەتییە بۆ ئەو كوردایەتییە یەكیان ناخات؟ باشە خۆ من خۆم بە كورد ئەزانم بۆ لای كوردیكى تر بيم بە ناپاك؟ كەچى بەو حالەشەو ەك تلیاكم دەرخوارد درابیت، نەمدەكرد پئیان بئیم منیش ئەمەوئت بيم بە كاژیک. ئاخر ئەو كاتانە مېشكى گەنجى كوردیان ئەشۆرییەو، منیكى ئەو كاتە تەمەن ھەفدە سال، مژم ھەرئەوئەندەى بر ئەكرد. ئای كە مژكى ئیفلیج بوو، وا تورتیان كردبوو، بۆمان نەدەكشا.

بەرئینە من ئەو سالە مامەو، ھەمە گيان بەجیئەئشتەم و چوو بۆ كولیەى ەسكەرى، ئیتر منیش كە پینجم تەواو كرد چوومە پەیمانگای مامۆستایان، من بووم بە مامۆستا و ئەویش بوو بە ئەفسەر لە سوپای عیراقیدا، بەلام ھەرگیز بە جلی ئەفسەرییەو ھەمە نەدەدى، كە دەموت ھەمە گيان بۆ ئەو جەلە لەبەر ناكەیت، زەردەخەنەيەك ئەیگرت و دەستى ئەكرد بە گالتە و بەزم، توومەس شەرمى ئەكرد خەلك بەو جەلەو بیبئیت. پورزایەكى ھەيە ئیستا ئەنووسیت، ئەو براىە ناوى (رزگار رانگۆرە) و ئەویش كۆمەلئك وینەى ھەمە گيانى بۆ ناردم سوپاسى ئەكەم، لەو بەینەدا بۆى نووسیووم ئەيووت: كاكە ھەمە كە ئەو كاتە مائیان لەسەر پردەكەى ناوبازار بوو، من منال بووم پئى ئەووتم برۆ بزانه پاسەكە كەى دئت بانگم بكە، بۆ ئەوئى زوو برۆم بۆ سەربازگە و، كەس بەم جەلەو من نەبیبئیت. یەكسەر قسەى ئەو خۆشەوئستە ئەوئى بیرخستەو، كە لە پۆلى پینجى سانەوى بووین، من و ھەمەگيان وكاك سالارى مستەفای مەلا ھەكیم كە لە قوتابخانەو ئەھاتینەو، بە بەزم و گالتەو، ھەمە ئەيووت كئیبى (سالیس مارنەر) ەكە بشارنەو بە نەزانن لە پۆلى پئنجین و خەلك سەرزەنشمان بكات، با وا بزائن لە پۆلى یەك و دووین. سالیس مارنەر چیرۆكیكى ئینگلیزى بوو، لە پۆلى پئنجى ئەو كاتە ئەخوئندرا. ھەمە گيان ھەموو كاتك قینى لەخۆدەرخستن بوو.

ئەو بوو كە بوو بە ئەفسەر ئۆقرەى نەگرت و پئش سالى ۱۹۷۴ و شەپوونەو، كاكە ھەمە ھاتە ناو شۆرپەو، پاش ماوئەك كرا بە سەركردەى بەتالیۆنى (شەھید دلشاد) لە ھئزى خەبات، كاكە دلشادیش (دلشادی ئەھمەد

شەوقى) دراوسىي نووسەرى ئەم دىپرانە و جگە لەوەش ھەر لە دىرینەوہ باوکم و باوکى دۆستى نزىكى يەك بوون، پيش ئەوہى بىيت بە پيشمەرگە و شەھىد بىت، ئەفسەرى پۆلىس بوو، بە ئازايەتى ناوبانگىكى شايستەى بۆ خۆى بەجىھىشت، رەوانى ئەو نەمرەش شاد بىت .

ئىتر ئەو ماوہىە من كاكە حەمەم نەدىيەوہ، ھەتا سالى ۱۹۷۴ ئەو كاتە منىش بووم بە پيشمەرگە و لە ئىزگەى دەنگى كوردستان وەك بىژەر و نووسەر دەست بە كار بووم . شەو نەبوو چالاكى بەتالىونى شەھىد دلشاد لە ناوجەرگەى سلىمانى و بەردەركى سەرا نەخوينىنەوہ، ھەر كاتىك بەلاغەكان من بمخويندايەتەوہ، چالاكىيەكەى حەمە گيانم وا ئەگەياند كە ھەست بكات جىگای شانازى منە، ھەرچەندە بۆ ھىچ كەرتىك درىغىم نەدەكرد، بەلام بە دەست خۆم نەبوو ئەوہى حەمە گرى تىبەرئەدام، چونكە ئەمزانى لە چ پلاتفۆرمىكى پىرۆزەوہ، مى ناوہ بە كىوى سەرورەيىوہ..... ناخ حەمە گيان: ئەوہ منم دەستم خامە ئەگرىت و بە تان و پۆى پىرۆزى تودا چنگەكرى ئەكەم؟ حەمە گيان لىم ببورە، بەرىنم خر بووہ و ئەم قولپى گريانە ناھىلاىت بىمە ئاويئەيەكى روون و وەك خۆت نىشانى نەتەوہكەتت بدەم، بىرەوہرىم تىژ و كسپەى كۆچەكەت خامەكەمى كول كردوہ .

ئەو كاتانە سلىمانى ھەموو شەويك بە دەستى حەمەوہ بوو، بەعسە فاشستەكانى خستبووہ كونەوہ، بە ھاوہن و ئارىبجى شەو نەبوو سەراكەى شەشى ئەيلوول رانەژەنىت، حەمە گيان بە سوپا نەتەوييەكەيەوہ دەويست وەشانى تۆوى كوردايەتى لە باخى تىكۆشانا بكا بە باو، گولى نەتەوييەى بوون لە كىلگەى ھەموو مژىكى كوردا گەشە بكات و پەرە بسىنى .

پاشنىوہرۆيەكى مانگى ئابى حەفتا و چوار بوو، خواردم ئامادە كردبوو بۆ خۆم و برادەران، ئەوہندەم زانى يەكىك لە دواموہ وتى: ھەرەس گيان ئەوہ چى ئەكەى؟ ئاورم دايەوہ و باوہشم پياكرد، زۆر سەرىم پىھات حەمە بۆ گەيشتوتە چۆمان؟ وتى: ھاتوین زۆزگ بگرىنەوہ، ھەموو بەتالىونەكەم ھىناوہ، بەلام زۆرم برسىيە . وتم حەمە گيان ئەوہ مەنجەلىكى گەرە خواردنە، فەرموو، سەرقاپى مەنجەلەكەى ھەلدايەوہ، وتى: ئائەمە ئەخۆن؟ ھەتو ئىوہ كەى پيشمەرگەن، خواپىداون، خۆت لايە با قاپىكى لى پرکەم . قاپەى پر كرد و وتى جا من ئەمە بخۆم ئەى پيشمەرگەكانم؟ وتم حەمە گيان ھەموويان بانگ بکە، ئەگەر بەشيشى نەكرد ھى تر دروست ئەكەم . وتى چى بانگ بکەم دووسەد كەس زياترىن، قاپەكەى دايەوہ دەستم وتى ناچىت بە قورگما، بىكەرەوہ مەنجەلەكە، ھەر چەندم كرد دەمى بۆ نەبرد لەبەر پيشمەرگەكانى، وتى منىش وەك ئەوان، نانەواخانەيەك نانمان بۆ ئەكات، ئەبىت نانەكە وەرگرىن و برۆين، پەلەمە باوہشى پياكردم و منىش بە جىم نەھىشت لەگەلى رۆشتم تا نانەكەيان تەواوبوو، ھەلىان گرت و رۆشتن . چەند حەزم كرد لەگەلى برۆم نەھىشت، ديسانەوہ باوہشم پيا كرد و فرمىسك بە چاوما ھاتە خواروہ، وتى ھەتو گرینۆك، خەلك كە گووى لە دەنگت ئەبىت وا ئەزانن لە ژيانتا نەگرياووت، فرمىسكەكەى سرىم

و وتى كه گه پامه وه يه كدوو رۆژ لاتان ئەمىنمه وه، با تۆزىك له و خواردنه خۆشانه بخۆم، كه مىكى پى چوو هه موو سواربوون به ره و زۆزگ، منيش ئەو ئىواريه نانم پى نه خورا، وهك ماخۆلانم بىت هه ر به شه قامه كهى چۆمانا ئەهاتم و ئەچووم، ئىتر به ره و مالى بوومه وه، بۆ سبه ينى كاك سالارى مسته فای مه لا كه كيم دى شپرزه بوو رهنگى تىكچوو بوو، وتم سالار خىره، وتى ئەى نه ترانى حه مه شه هيد بوو، هه ر گه يشتۆته زۆزگ تۆپىك هاتوو له ناوه راستى خۆى و پىشمه رگه كانيا ته قيوه ته وه و هه موو به ركه وتوون و ئەو يش شه هيد بووه . ئەو دنيايه له به ر چاوم خولايه وه، نه م ئەزانى چيبكه م بۆ كوئى بچم، زانيم هه ر ئەوشه وه بر دوويانه ته وه به ره و پىنجوين، تازه چوو، ئەو سه ركرده مه رده، كورد په روه ره، خۆنه ويسته، ئابروومه نده نابىنمه وه، خۆى خسته پىناوى نه ته وه كه يه وه، ناوى كاژىكى به پىرۆزترين و خاوينترين خوين رازانه وه .

ئىستا حه مه گيان من چۆن ئەتوانم به م خامه له رزۆكه مه وه، به م چه ند دپره شه رمنانهى خستومه ته سه ر ئەم رووبه ره، وهك خۆت باست بكه م، نازانم له كوئيه ده ست پى بكه م هه ر چى بكه م، هه رچى بنووسم تامى يه ك ته ماشا كردنى تۆ نادات، تامى يه ك له و زه رده خه نه پى مانايانهى تۆ نادات، من چوزانم وهك تۆ هه ر به سه يركردنىك زۆر شت بلّيم، هه ر ئەوه نده ئەلّيم: سى و حه وت ساله ئوغرت كردوو، ئەونده له لاي من زيندويت وا ده زانم هه ر له كوردايه تى هه له بكه م دىيت و به يه ك تيلهى چاو هه زاره ها سه رزه نشتم ئەكهى، دلّ له دلّ نه دهى حه مه گيان ئەم حه مه يهى برات ئىستاش هه ر كاژىكه، ئىستاش هه ر به ته رازوو پىرۆزه كهى تۆ هه لويستى خۆم هه لده سه نگىنم .

خوينه رى خۆشه ويست، له باخچهى نه مرانا ئەم گولم پىشكه شى هه موو به رۆمه تىكى ئەم كورده كردوو، كاتى خۆيه تى ئەوه ش به ئيوهى خۆشه ويست بلّيم كه هه ندىك له چه په كانى ناو شوپش به به هه شتى فه تاح ئاغا يان وتبوو، هيزه كه ت يه كپارچه كاژىكه . ئەو يش ئەلّيت: جا ئىسته چۆن به مولازم محه مد و حه مه مين گولچين و ئەو هه موو شه هيد نه ته وه بىانه بلّيم زيندوو ببه وه، كه سانىك هه ن پىيان ناخۆشه بۆ كورد و كوردستان خۆمان بده ين به كوشت . ببورن بۆ دووباره كردنه وهى .